

Prof. dr hab. Tadeusz Trzaskalik
Katedra Badań Operacyjnych
Wydział Informatyki i Komunikacji
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Ulo. 1 Maja 50
40-287 Katowice
tadeusz.trzaskalik@ue.katowice.pl

Katowice, 31.08.2024 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej
Pani mgr inż. Alicji Krawczyńskiej
pt.
***Metody zarządzania ryzykiem
w projektach kulturalnych non-profit***

Przedstawiona mi do recenzji praca Pani mgr inż. Alicji Krawczyńskiej jest doktoratem wdrożeniowym. Podstawowy problem badawczy podejmowany w pracy jest przez doktorantkę formułowany następująco:

Jak dopasować istniejące metody zarządzania ryzykiem w projektach do projektów realizowanych w instytucjach kultury?

Cel pracy doktorskiej jest następujący: *zapropozowanie metody zarządzania ryzykiem z wykorzystaniem podejścia Scrum przeznaczonej dla projektów kulturalnych non-profit oraz jej wstępna weryfikacja w projektach realizowanych przez instytucje kultury.*

Oprócz celu naukowego doktorantka realizowała również cel praktyczny, którym było *opracowanie autorskich propozycji narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem w projektach i udostępnienie ich instytucjom kultury i zespołom projektowym.*

W ramach badań uwzględniono możliwość zastosowania metod zwinnych w zarządzaniu projektami kulturalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem podejścia Scrum.

Główne pytanie badawcze, sformułowane przez doktorantkę jest następujące:

Czy podejście Scrum pasuje do specyfiki projektów kulturalnych non-profit oraz w jaki sposób Scrum powinien być uzupełniony, aby uwzględnić zarządzanie ryzykiem w tych projektach?

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska obejmuje 176 stron, w tym streszczenie w języku polskim i angielskim, spis treści, wprowadzenie, siedem

rozdziałów, podsumowanie, bibliografie, spis rysunków, spis tabel i pięć załączników.

Rozdział pierwszy rozprawy to analiza literatury, głównie pod kątem zarządzania ryzykiem w projektach kulturalnych i zarządzania ryzykiem w Scrumie.

Rozdział drugi przedstawia autorską metodę zarządzania ryzykiem w projektach kulturalnych *non profit* z wykorzystaniem podejścia Scrum. Autorka prezentuje najpierw model wstępny, a potem model końcowy o nazwie *wiedza i działanie*.

W rozdziale trzecim doktorantka opisała metodykę prowadzonych dalej badań, wpisujących się w zakres badań jakościowych, opisując studium przypadku, wywiady, ankiety, obserwacje uczestniczącą i analizę treści.

Rozdział czwarty to opis badań pilotażowych, które obejmowały wdrożenie modelu w trzech projektach w trzech instytucjach kultury w różnych miejscowościach średniej wielkości w formie wielokrotnego studium przypadku.

Wnioski z badań pilotażowych wykorzystane zostały do modyfikacji modelu, wpłynęły one również na sposób prowadzenia badań w kolejnym etapie, opisanym w rozdziale piątym jako realizacja badań właściwych. Badania te obejmowały wybór instytucji kultury, cykl warsztatów wdrożeniowych dla pracowników wybranych instytucji oraz realizację przez nich projektów z wykorzystaniem opracowanego przez doktorantkę modelu, ewaluację tych projektów i opracowanie danych do dalszej analizy. Do badań właściwych, w organizacji których zaangażowana była firma *Good Books Marcina Skrabka* jako podmiot współpracujący w doktoracie wdrożeniowym, wybrane zostały cztery biblioteki, dwa muzea i jeden dom kultury. W rezultacie proponowana metoda została wdrożona w pięciu różnych projektach realizowanych w pięciu instytucjach kultury (w dwóch dalszych instytucjach porzeczono na realizacji projektu warsztatowego).

Wyniki badań właściwych przedstawiono w rozdziale szóstym. Warto zwrócić tu uwagę na konstatację doktorantki, że w badanych instytucjach zarządzanie ryzykiem w projektach w sposób uporządkowany nie miało do tej pory zastosowania. W rozdziale tym przedstawiono dane z obserwacji uczestniczących oraz rejestru produktów w sposób usystematyzowany, analogicznie dla każdej instytucji, wg następujących zakresów tematycznych: 1) zespół warsztatowy, 2) projekt warsztatowy omawiany w trakcie warsztatów szkoleniowych, 3) zespół wdrożeniowy, realizujący własny projekt z wykorzystaniem modelu, 4) projekt wdrożeniowy 5) *rejestr produktu* realizowany z wykorzystaniem modelu, 6) organizacja Sprintów i spotkań scrumowych, 7) praca zespołu. Projekty wdrożeniowe (opisane w rozdziale czwartym dla każdej instytucji, realizującej projekt metodą proponowaną przez doktorantkę) obejmowały następującą tematykę:

- Zorganizowanie cyklu kameralnych koncertów dla czytelników i fanów biblioteki z udziałem jednej ze światowych gwiazd muzyki pop.
- Cykl wydarzeń, skupionych wokół promocji czytelnictwa, którego główną grupą docelową były małe dzieci (przedszkolaki) wraz z rodzicami.
- Zorganizowanie dużej imprezy pod roboczą nazwą „Hip-hop Festiwal”.
- Czterodniowy festiwal książki.
- Letni festiwal Filmowy, czyli cykl plenerowych pokazów filmowych.

Bardzo interesujący jest podrozdział 6.3, w którym przedstawiono wyniki anonimowych ankiet, w których wypowiedzieli się uczestnicy badania. Pojawiają się zarówno opinie pozytywne (które przeważają), jak również negatywne, w tym jedna wskazująca krótko na „brak zalet”. Wśród pojawiających się problemów wskazywano braki w umiejętnościach współpracy z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych.

Rozdział siódmy to dyskusja wyników, pozwalająca na sformułowanie końcowych wniosków oraz kierunków dalszych badań.

Swoją ocenę realizacji celu rozprawy doktorskiej mgr inż. Alicji Krawczyńskiej rozpocznę od stwierdzenia, że cel należy uznać za zrealizowany. Zaproponowana autorska metoda zarządzania ryzykiem w projektach kulturalnych non profit, dostosowująca metodologię zarządzania ryzykiem w projektach do specyfiki wymienionych powyżej projektów wypełnia istniejącą lukę w tym zakresie. Warto podkreślić, że realizowanych projektów z tego zakresu jest coraz więcej, a w praktycznej realizacji zagadnienie zarządzania ryzykiem nie jest najczęściej rozpatrywane w sposób systematyczny. Praca napisana jest w sposób staranny, jej koncepcja jest przejrzysta i poprawna, sposób realizacji doktoratu wskazuje z jednej strony na dobre przygotowanie doktorantki dotyczące ogólnie zagadnień zarządzania projektami, z drugiej na wykorzystanie wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Przeprowadzona w ostatnim rozdziale rozprawy dyskusja pokazuje dalsze związane z podjętą tematyką problemy badawcze. Należy również podkreślić praktyczne implikacje pracy, czyli narzędzia wspierające zarządzanie ryzykiem (uniwersalny sposób konstrukcji rejestru ryzyka oraz predefiniowana lista ryzyk dla projektów kulturalnych).

Pewien niedosyt odczułem przy lekturze rozdziału 6, spodziewałem się bowiem szczegółowego opisu przynajmniej jednego z projektów (chodzi mi o konkretny rejestr produktu, jak również szczegółowe informacje dotyczące kolejnych Sprintów które mogłyby się znaleźć w dodatkowym załączniku). Rozumiem intencje doktorantki dotyczące utajnienia danych, wydaje mi się jednak, że można było przygotować taki szczegółowy opis przynajmniej w stosunku do jednego z opisywanych projektów w sposób nie dający możliwości identyfikacji, a taki opis byłby moim zdaniem bardzo potrzebny.

Ze względu na niedobór środków na działalność statutową instytucje kultury coraz częściej aplikują o różnorodne granty zewnętrzne, co związane jest

oczywiście ze zużyciem ich zasobów. W wielu konkursach większość aplikacji (często nawet 80%) kończy się niepowodzeniem. W tym kontekście interesujące byłoby również zagadnienie zarządzania ryzykiem przy aplikowaniu o środki zewnętrzne dla projektów kulturalnych non-profit.

Recenzowany doktorat jest doktoratem wdrożeniowym i jako taki ma dwóch opiekunów merytorycznych – jednego wskazanego przez pracodawcę oraz drugiego – promotora pochodzącego z uczelni. Rola opiekuna merytorycznego wskazanego przez pracodawcę jest podobna do roli promotora pomocniczego w rozprawach doktorskich o charakterze czysto naukowym. Moim zdaniem nazwisko opiekuna merytorycznego wskazanego przez pracodawcę – podobnie, jak nazwisko promotora pomocniczego w doktoratach naukowych – powinno pojawić się na stronie tytułowej rozprawy. Jeżeli w formacie proponowanej przez uczelnię nie ma miejsca na wpisanie tego nazwiska, powinno się one znaleźć we wstępie do rozprawy wraz ze wskazaniem firmy, z którą związany jest doktorat oraz informacje że rozprawa jest doktoratem wdrożeniowym (informacja o firmie znajduje się w recenzowanym przypisie na str. 12).

Kolejna uwaga dotyczy organizacji bibliografii. Podział na książki i monografie, rozdziały w książkach, artykuły, materiały konferencyjne, raporty, metodyki i standardy zarządzania, przewodniki i poradniki, normy i akty prawne oraz źródła internetowe, niewątpliwie poprawny, pozwala zaklasyfikować kolejne cytowane pozycje. Z drugiej strony utrudnia to znalezienie konkretnej pozycji w zestawieniu bibliograficznym, a praktycznie uniemożliwia sprawdzenie wszystkich cytowanych w rozprawie pozycji. Przykładowo, z cytowanych na str. 12 pozycji nie potrafiłem odnaleźć w tych zestawieniach Jałocha, 2015, Gołuchowski@Spyra, 2014, Góral et al., 2015, Pluszczyńska et al., 2020. Jest tam również cytowana praca Dziurski et al., 2021, której nie znalazłem (jest natomiast praca Dziurski et al. 2017).

Praca przygotowana i wyedytowana została bardzo starannie. Oprócz wzmiankowanych powyżej wątpliwości dotyczących spisu literatury, jedyny wykryty przeze mnie błąd to „literówka” na str. 121¹².

Podsumowując, założeniem doktoratu wdrożeniowego jest że powinien on mieć praktyczne znaczenie dla przedsiębiorstwa i obejmować zadania naukowe oraz zadania wdrożeniowe. Recenzowany doktorat Pani mgr inż. Alicji Krawczyńskiej spełnia wszystkie trzy wymienione powyżej warunki

Tak więc stwierdzam jednoznacznie, że mimo przedstawionych wyżej niewielkich uwag rozprawa doktorska Pani mgr inż. Alicji Krawczyńskiej spełnia wymogi określone Ustawą z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a tym samym może stanowić podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie naukowej nauk o zarządzaniu i jakości. Tym samym wnoszę o dopuszczenie rozprawy do publicznej obrony.

Tedese T... 4